

REVISORBRANCHENS ÅRSMØDE 2020

Har den økonomiske krise påvirket befolkningens, virksomhedernes og investorenes syn på og ambitioner i forhold til klimaudfordringen?

Rapport udarbejdet for FSR - danske revisorer
af Wilke, september 2020

DANSKE
REVISORER
FSR*

Introduktion

Forord

Erhvervslivets håndtering af de skadelige konsekvenser af udledningen af drivhusgasser (CO₂) på klimaet har tiltrukket sig stigende opmærksomhed i de seneste år. Folketinget har reageret på klimaudfordringen med at vedtage en ambitiøs klimalov, der skal sikre en 70 pct. CO₂-reduktion inden 2030.

Lanceringen af klimaloven var dog næsten sammenfaldende med, at Danmark og resten af verden blev ramt af en sundhedsmæssig og økonomisk krise som følge af udbredelsen af coronavirus. Spørgsmålet som undersøges i analysen, er om coronakrisen har påvirket befolkningens, virksomhedernes og investorenes syn på og ambitioner i forhold til klimaudfordringen?

Revisorbranchen har en betydelig rolle i klimadagsordenen

Kravene til virksomhederne om at oplyse deres klimaaftryk vil blive større i fremtiden. For at undgå "greenwashing" vil valide og standardiserede data om virksomhedens påvirkning på klimaet blive efterspurgt. Der er en forventning om, at de er lige så ensartede som de finansielle nøgletal, så samfund, forbrugere, ansatte, leverandører og investorer kan træffe beslutninger på et oplyst grundlag. Her spiller revisorbranchen en naturlig rolle.

Hvem har vi spurgt?

Den danske befolkning

Et repræsentativt udsnit af danskere 18+ fra Wilkes panel, Wilke Wisdom. Interviews er foretaget løbende med en uges mellemrum (uge 27-35) for at undersøge, om befolkningens holdninger ændrede sig undervejs.

Virksomheder

Økonomiansvarlige i store danske virksomheder (regnskabsklasse Store C og D).

Investorer og kreditivere

Investeringsansvarlige i banker, forsikringselskaber, pensionselskaber eller investeringsforeninger.

HOVEDPUNKTER

1

KLIMA PRIORITERES FORTSAT HØJT TRODS DEN ØKONOMISKE KRISE

Selvom den økonomiske krise har haft store økonomiske omkostninger for samfundet og for virksomhederne, er der fortsat et bredt ønske om, at klimaindsatsen prioriteres højt. Virksomhederne ønsker at fastholde reduktionsmålsætningen på 70 % og skæringsdatoen i 2030, mens befolkningen vægter hensynet til at sikre arbejdspladser højere end et ambitiøst klimamål.

Selvom regningen for krisen bliver dyr, har det tilsyneladende ikke ændret på ønsket om at gøre en indsats for klimaet. Klimadagsordenen er kommet for at blive, hvilket afspejles i, at klimaindsatsen konsistent – hen over perioden på ni uger, hvor indsamlingen er foretaget - ligger i top-5 over prioriterede politikområder. Ligesom det var tilfældet i 2019.

2

CORONAKRISENS BETYDNING FOR KLIMAAMBITIONERNE

På trods af den økonomiske krise bakker virksomhederne stadig op om den nuværende 70%-målsætning, mens befolkningen i højere grad hælder mod en opblødning. Mange virksomheder foretrækker ligeledes, at 2030-målet fastholdes, mens befolkning og investorer i højere grad ønsker, at målsætningen udskydes.

3

DER ER ET STORT ØNSKE OM, AT VIRKSOMHEDERNE OFFENTLIGGØR DERES CO₂-UDLEDNING

Befolkningen finder det i overvejende grad svært at gennemskue, om virksomheder øger eller reducerer CO₂-udledningen.

Et markant flertal blandt alle tre målgrupper mener, at det bør være et krav, at virksomheder skal offentliggøre deres CO₂-udledning. Dette ønskes ligeledes opgjort på en standardiseret måde.

4

POLITIKERNE HAR ANSVARET FOR AT REDUCERE CO₂-UDLEDNINGEN

Politikerne har det primære ansvar for at sikre, at landet og virksomhederne lever op til målsætningen om en reduktion på 70% i 2030, mener såvel befolkning som virksomheder og investorer.

Der er samtidig et ønske om øget politisk handling ift. at sikre, at virksomhederne lever op til deres del af ansvaret – også blandt virksomhederne selv.

I de to følgende afsnit er det søgt belyst, om befolkningen i samme grad prioriterer klimadagsordenen i dag sammenlignet med sidste år – og hvilken effekt den ændrede økonomiske situation har haft for prioriteringen af forskellige politikområder.

Hvordan forholder de forskellige målgrupper sig ift. de opstillede reduktionsmål – er reduktionsmålene en vækstdriver, eller hæmmer de erhvervslivets vækst og prioriteres klimaet højere end at sikre danske arbejdspladser?

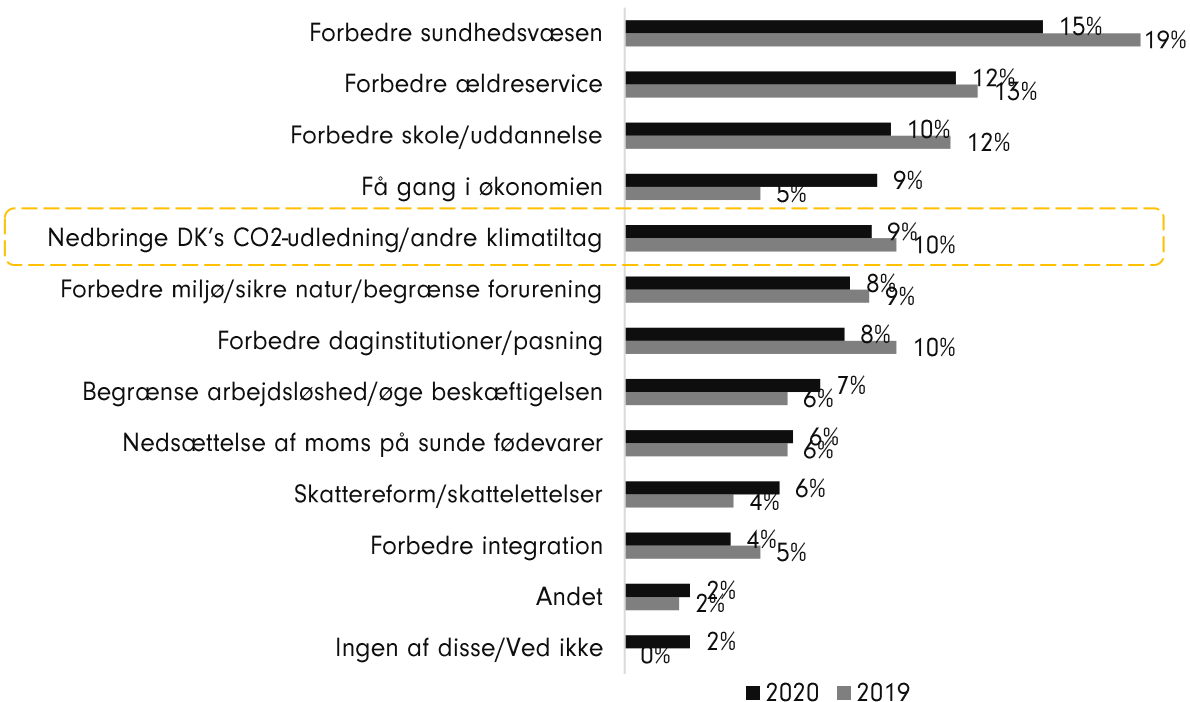

Delkonklusion I

- Selvom regningen for krisen bliver dyr, har det tilsyneladende ikke ændret på ønsket om at gøre en indsats for klimæet. Klimadagsordenen er kommet for at blive, hvilket afspejles i, at klimaindsatsen konsistent – hen over perioden på ni uger, hvor indsamlingen er foretaget - ligger i top-5 over prioriterede politikområder. Ligesom det var tilfældet i 2019.
- Blandt virksomheder og investorer er der en opfattelse af, at et ambitiøst reduktionsmål kan være med til at skabe økonomisk vækst i Danmark. Denne opfattelse deles i mindre grad blandt befolkningen, hvor sikringen af danske arbejdspladser vægter højere end at være et foregangsland på klimaområdet.
- Befolkningen er gennemgående ikke villige til at acceptere, at klimaomstillingen og reduktionerne i CO₂-udledningerne må koste hverken samfundsøkonomisk vækst eller medføre et lavere privatøkonomisk råderum på kort sigt. Der udtrykkes dog parathed til at acceptere økonomiske omkostninger på længere sigt, da 72% af befolkningen er villige til at acceptere et lavere pensionsafkast. Gennemsnitligt tilkendes gives et acceptabelt fald på 7%, og 52% ligger inden for et afkasttab på 1-10%.

Over det seneste år er der sket et skifte hen imod en opprioritering af at få gang i økonomien og sikre arbejdspladser. Klimaindsatsen prioriteres dog stort set uændret

Du skal fordele 100 milliarder kroner blandt områderne, og du kan fordele dem på lige så mange af de nævnte områder, du ønsker:

Demografiske forskelle i svarfordelingen

Danskere bosat i Region Hovedstaden prioriterer klimaindsatsen højere end indbyggere i de andre regioner (tildeler 10,7% vs. 8,3%)

Yngre danskere (18-39 år) allokerer markant flere ressourcer til klimaindsatsen end danskere 60+ (11,0% vs. 7,6%)

Vælgere, der stemmer på partier i rød blok, ønsker i højere grad at bruge ressourcer på klimaindsatsen (11,6% vs. 6,3%)

Privatansatte prioriterer i højere grad at få gang i økonomien sammenlignet med offentligt ansatte (10,2% vs. 8,3%)

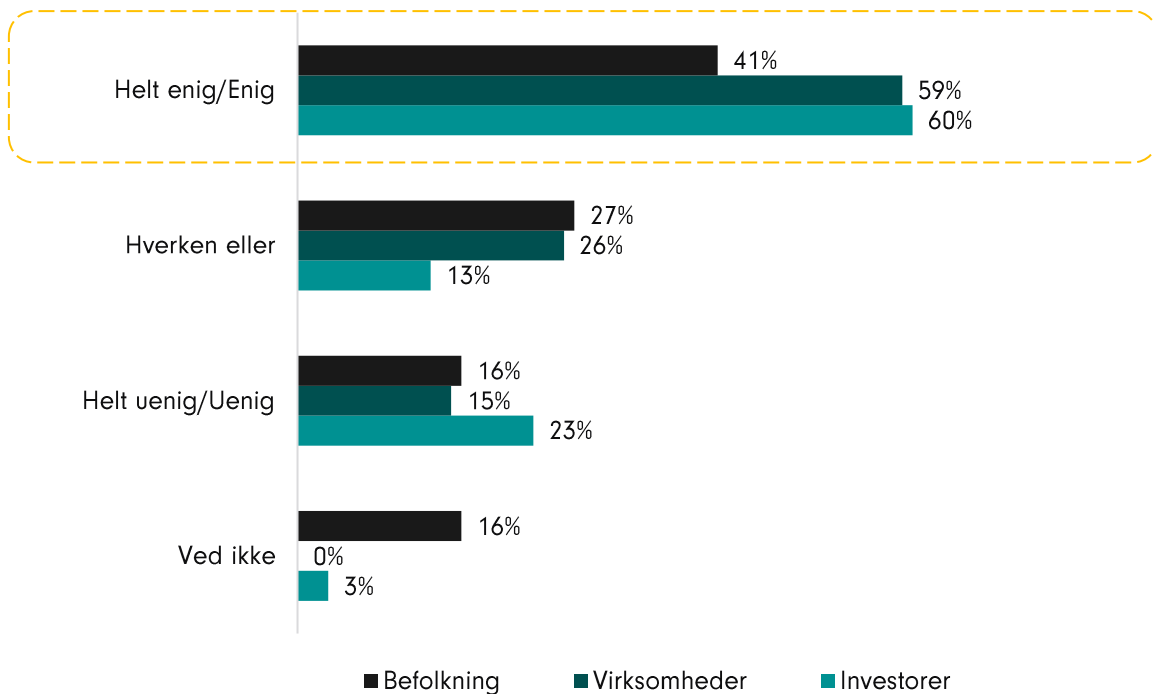

Kildehenvisning for 2019-tal: Danskerne og klimaforandringerne, Ipsos, maj 2019.

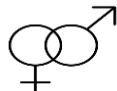
Note: Fordelingen af midler er gennemgående konsistent hen over de adspurgte uger uagtet udviklingen i smittetallene.

Flertallet blandt virksomheder og investorer ser en sammenhæng mellem et ambitiøst klimamål og økonomisk vækst, mens det i mindre grad er tilfældet hos befolkningen

Du bedes angive, hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn:
Et ambitiøst mål om reduktion af vores CO₂-udledning skaber økonomisk vækst i Danmark

Demografiske forskelle i svarfordelingen

-

Mænd er mere tilbøjelige til at være enige i, at et ambitiøst klimamål skaber økonomisk vækst 46% vs. 36%
-

De yngre danskere (18-39) er i højere grad enige i, at et ambitiøst reduktionsmål giver økonomisk vækst 49% vs. 32% for danskere 60+
-

Ligeledes forholder det sig for vælgere, der stemmer på partier i rød blok (52% vs. 30%)

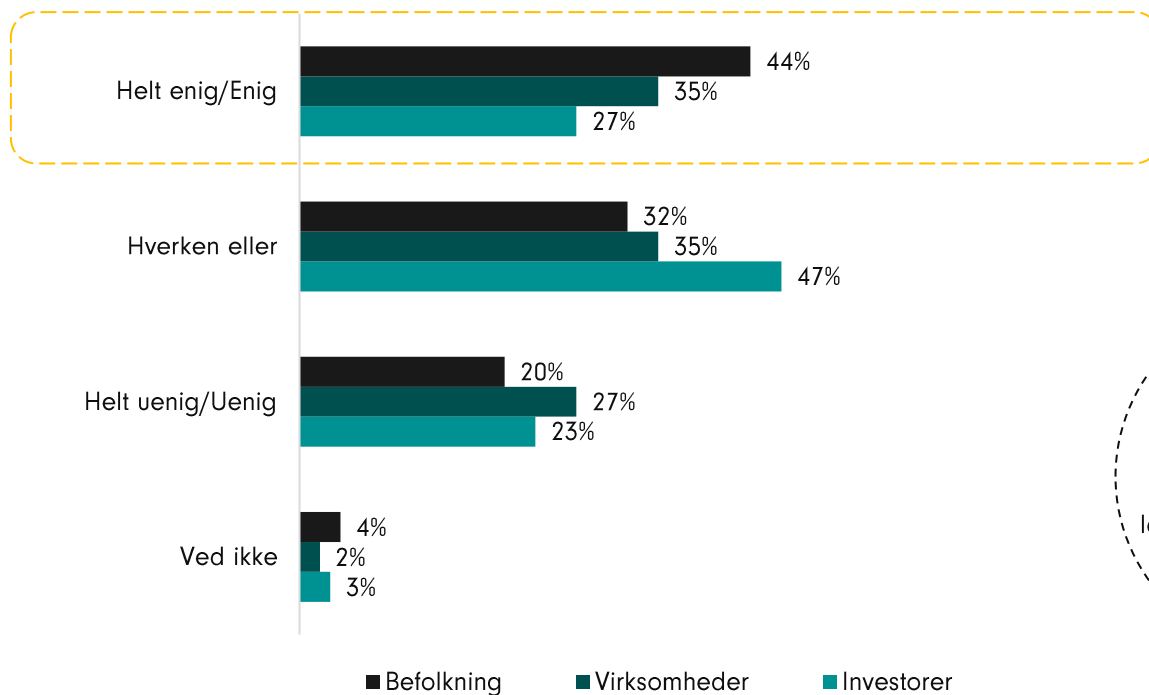

Sikringen af arbejdspladser vægtes højere i befolkningen end det at være et foregangsland ift. reduktion af CO₂-udledningen

Du bedes angive, hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn:

Sikringen af danske arbejdspladser er vigtigere end at være foregangsland ift. reduktion af CO₂-udledningen

På kort sigt er befolkningen ikke villige til at bære de økonomiske omkostninger ved en klimaomstilling. På længere sigt er der større villighed til at bære en omkostning

Forestil dig, at dit afkast i dag er 100 kr. på dine pensioner.

Hvor meget vil du acceptere, at dit afkast falder som følge af grønne investeringer, der bidrager til reduktion af CO₂-udledning?

Kort sigt

20%

af befolkningen vil acceptere lavere samfundsøkonomisk vækst i bestræbelsen på at reducere CO₂-udledningen

13%

af befolkningen er parate til at acceptere et lavere privatøkonomisk råderum mod at reducere CO₂-udledningen

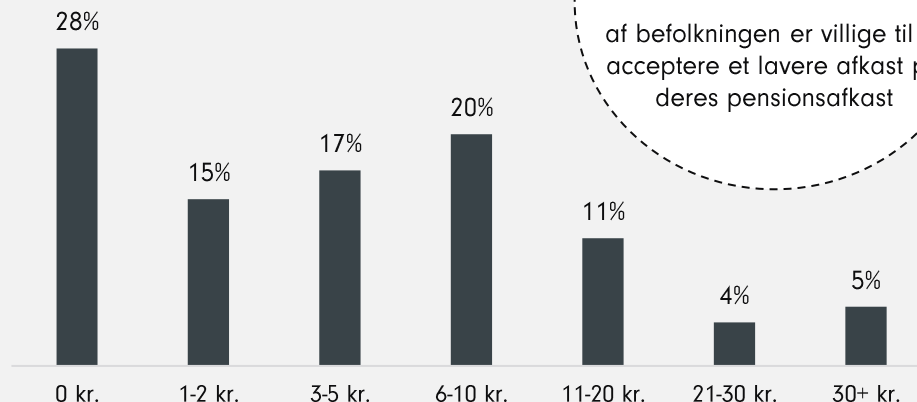
31% vil ikke acceptere lavere vækst, 44% i nogen grad

50% er ikke villige til at acceptere et lavere råderum, mens 34% kun i nogen grad er villige hertil

Lang sigt

72%

af befolkningen er villige til at acceptere et lavere afkast på deres pensionsafkast

Gennemsnitligt udtrykker befolkningen villighed til at acceptere et fald i deres pensionsafkast på 7%

I dette afsnit er det undersøgt, i hvilken grad coronakrisen har haft indflydelse på det ønskede ambitionsniveau for klimaomstillingen. Herunder hvorvidt de adspurgte målgrupper har forskellige præferencer ift. reduktionsniveau og tidsrammen for indfrielsen af de opstillede klimamål.

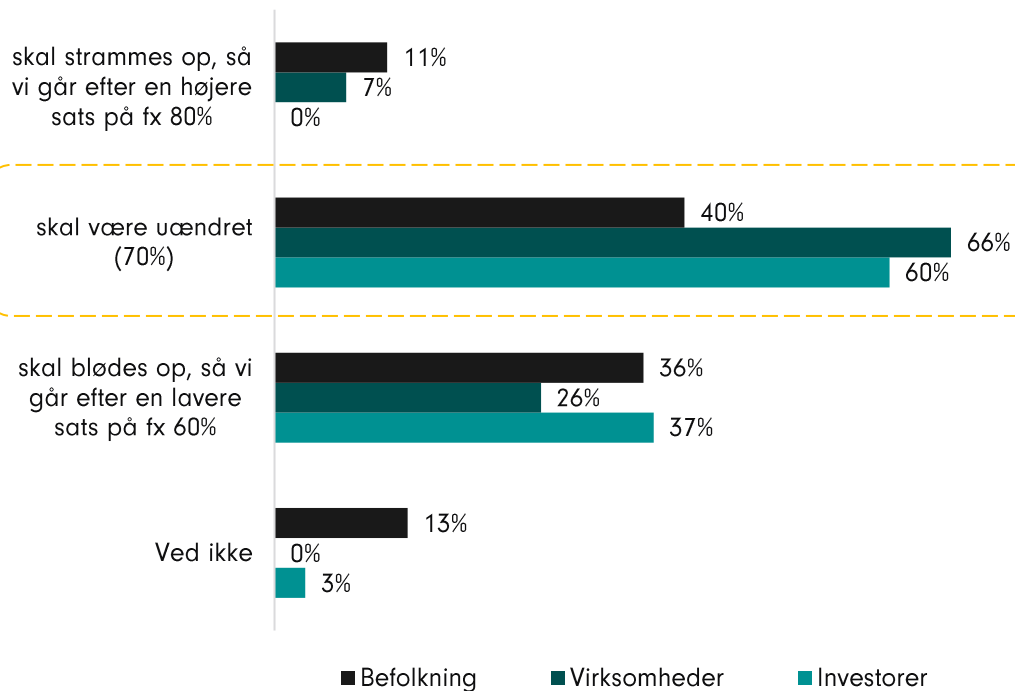
CORONAKRISENS BETYDNING FOR KLIMAAMBITIONERNE

Delkonklusion II

- Trods coronakrisens store konsekvenser for samfundet og virksomhederne, er der fortsat opbakning til den 70%-målsætning, der blev vedtaget i begyndelsen af året. Opbakningen er særligt stor blandt virksomheder og investorer, hvor et flertal ønsker, at man fastholder det nuværende reduktionsmål. Befolkningen er dog mere vægelsindede ift. hvorvidt den skal fastholdes på det nuværende niveau eller opblødes, så reduktionsambitionen sænkes.
- Virksomhederne ligger også i top ift. at udtrykke ønske om at fastholde 2030 som skæringstidspunkt, for hvornår reduktionsmålet skal være indfriet. Stemningen i befolkningen er også på dette område mere splittet mellem at ville udskyde deadline eller at fastholde den planlagte.

Virksomhederne bakker op om den nuværende 70%-målsætning, mens befolkningen i højere grad hælder mod en opblødning af målsætningen

Set i lyset af den nuværende økonomiske krise, hvilke af følgende udsagn er du da mest enig i?
Den politiske målsætning på Christiansborg om 70 % reduktion i Danmarks CO₂-udledning i 2030...

Demografiske forskelle i svarfordelingen

Danskere bosat i Region Hovedstaden ønsker i højere grad, at vi bør gå efter en højere reduktions-sats (15% vs. 9%)

Kun 20% af de yngre danskere (18-39) ønsker en lavere reduktions-sats sammenlignet med 53% af danskerne 60+

56% af vælgerne, der stemmer på partier i blå blok, ønsker at bløde målsætningen op (23% for rød blok)

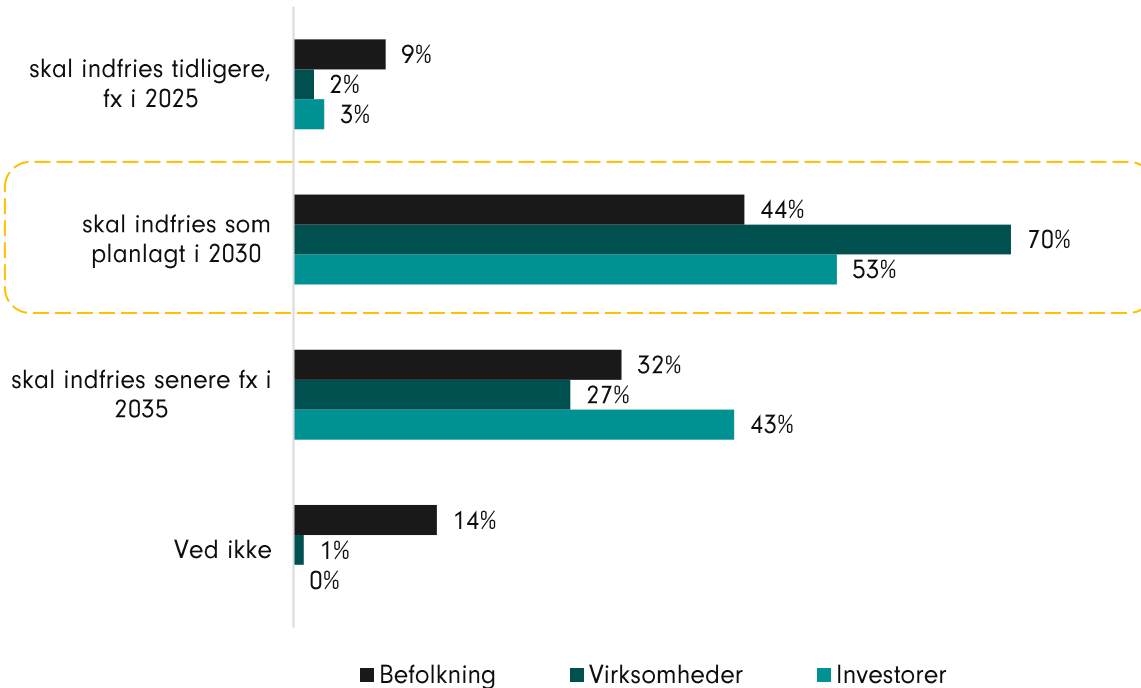

Personer, der investerer i aktier, har højere tilbøjelighed til at ønske målsætningen lempet (41% vs. 31%)

Hovedparten af virksomhederne foretrækker, at 2030-målet fastholdes. 32% af befolkningen og 43% af investorerne foretrækker i højere grad, at den skal udskydes

Set i lyset af den nuværende økonomiske krise, hvilke af følgende udsagn er du da mest enig i?
Den politiske målsætning på Christiansborg om 70 % reduktion i Danmarks CO₂-udledning i 2030...

Demografiske forskelle i svarfordelingen

Danskere 60+ foretrækker i højere grad, at reduktionsmålet skal indfries senere sammenlignet med de 18-39-årige 48% vs. 17%

52% af vælgerne, der stemmer på partier i blå blok, ønsker at målsætningen skal indfries senere (21% for rød blok)

Personer, der investerer i aktier, har højere tilbøjelighed til at ønske målsætningen lempet (41% vs. 26%)

Dette afsnit belyser, hvorvidt der hos de tre målgrupper er opbakning til, at de store danske virksomheder bør offentliggøre deres CO₂-udledning, og om der for virksomhedernes og investorenes vedkommende efterspørges en standardiseret opgørelsesmetode.

Det opgøres ligeledes, hvor stor en andel af virksomhederne, der har deres CO₂-udledning som et fokusområde, samt hvor mange der angiver, at de rapporterer herpå.

DER ER ET STORT ØNSKE OM, AT VIRKSOMHEDERNE OFFENTLIGGØR DERES CO₂-UDLEDNING

Delkonklusion III

- Befolkningen finder det i overvejende grad svært at gennemskue, om virksomheder øger eller reducerer CO₂-udledningen. Samtidig vil et markant flertal gerne være bedre informeret om, hvordan virksomheder reducerer deres udledning
- Der er markant opbakning til, at det bør være et krav, at alle store virksomheder skal offentliggøre deres CO₂-udledning. Denne holdning gør sig gældende på tværs af målgrupperne, og ¾ virksomheder mener, at det er en god idé, at de skal rapportere på deres CO₂-udledning.
- Blandt virksomheder og investorer er der ligeledes stor opbakning til, at det bør gøres obligatorisk for alle store virksomheder (regnskabsklasse store C og D) at opgøre deres CO₂-udledning på en standardiseret måde.

Langt hovedparten af befolkningen finder det svært at gennemskue, om virksomheder øger eller reducerer CO₂-udledningen, og 3/5 vil gerne være bedre informeret herom

Hvor godt eller dårligt passer følgende udsagn på dig, når du tænker på den rolle reduktion af CO₂-udledning spiller i din hverdag?
Som borger og forbruger ... (top2-svar)

... er det svært at gennemskue om produkter og virksomheder øger eller reducerer CO₂-udledningen

73%

af danskerne finder det svært at gennemskue, om virksomheder øger eller reducerer CO₂-udledningen

... vil jeg gerne være bedre informeret om, hvordan virksomhederne reducerer deres CO₂-udledning

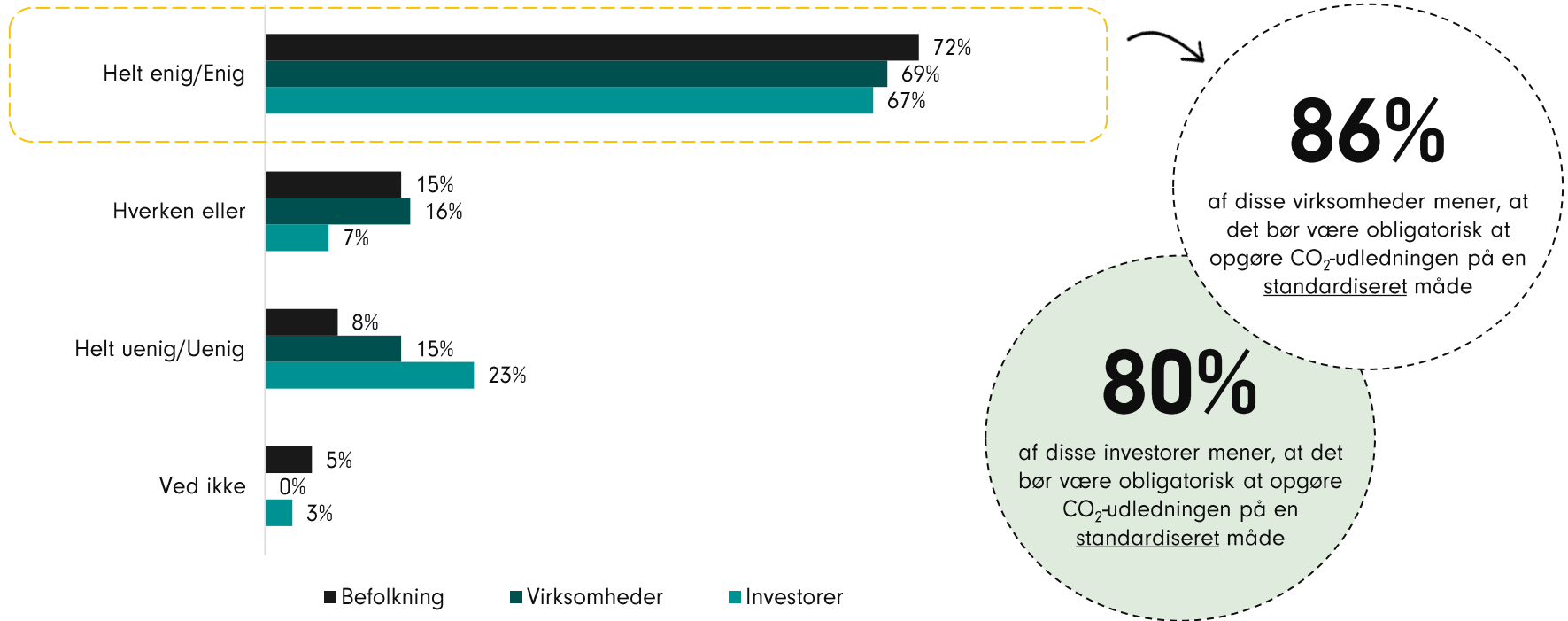
61%

af danskerne vil gerne være bedre informeret om, hvordan virksomhederne reducerer deres CO₂-udledning

Befolkningen, virksomheder og investorer bakker op om, at store virksomheder offentliggør deres CO₂-udledning

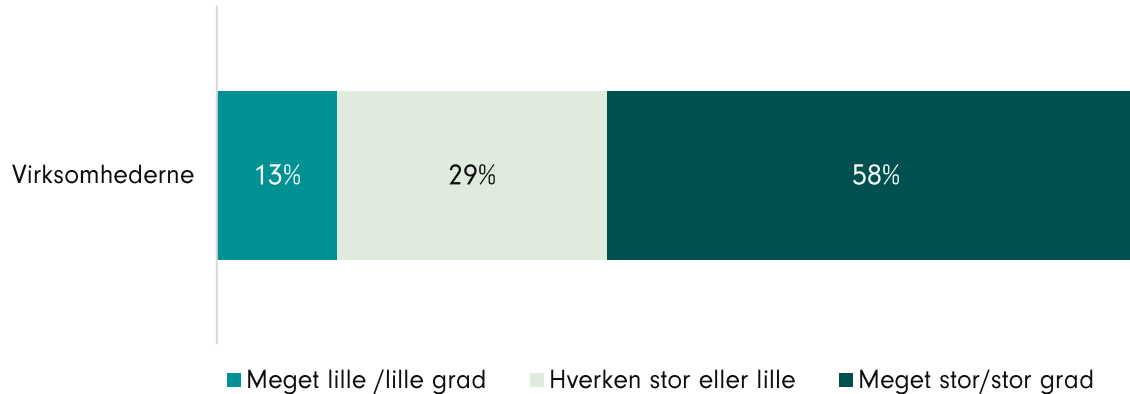

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Der bør være krav om, at store virksomheder offentliggør deres CO₂-udledning

Seks ud af 10 af de store danske virksomheder angiver, at deres CO₂-udledning er et fokusområde, men andelen, der rapporterer herom, er dog markant lavere

I hvilken grad har I fokus på jeres egen CO₂-udledning?

38%

af virksomhederne svarer, at de for nuværende rapporterer på virksomhedens CO₂-udledning i årsrapport, CSR-rapport el. lign

95% af de virksomheder, der allerede rapporterer om deres udledning, bakker op om, at det bør være obligatorisk at rapportere udledningen på en standardiseret måde.

I dette afsnit er det undersøgt, hvem der vurderes at have det primære ansvar for at sikre, at Danmarks CO₂-udledning reduceres, hvorvidt aktørerne opleves at understøtte denne omstilling og leve op til deres ansvar, samt hvorvidt der fra politisk side bliver gjort tilstrækkeligt for at sikre, at virksomhederne lever op til deres del af ambitionen om en 70% CO₂-reduktion i 2030

POLITIKERNE HAR ANSVARET FOR REDUKTIONEN AF CO₂-UDLEDNINGEN – OG DER KRÆVES ØGET HANDLING

Delkonklusion IV

- Politikerne tildeles ubetinget det primære ansvar for at sikre, at Danmarks samlede CO₂-udledning reduceres jf. målsætningerne. Dette gør sig gældende på tværs af alle tre målgrupper.
- Der er samtidig enighed om, at der på nuværende tidspunkt ikke bliver gjort tilstrækkeligt fra politisk side ift. at sikre, at virksomhederne lever op til deres del af ambitionen om 70% CO₂-reduktion i 2030 – denne holdning ytres stærkest fra virksomhederne selv. Ligeledes vurderes politikerne kun i mindre grad at leve op til deres del af ansvaret.

Politikerne tildeles det primære ansvar for at sikre, at CO₂-udledningen i samfundet reduceres

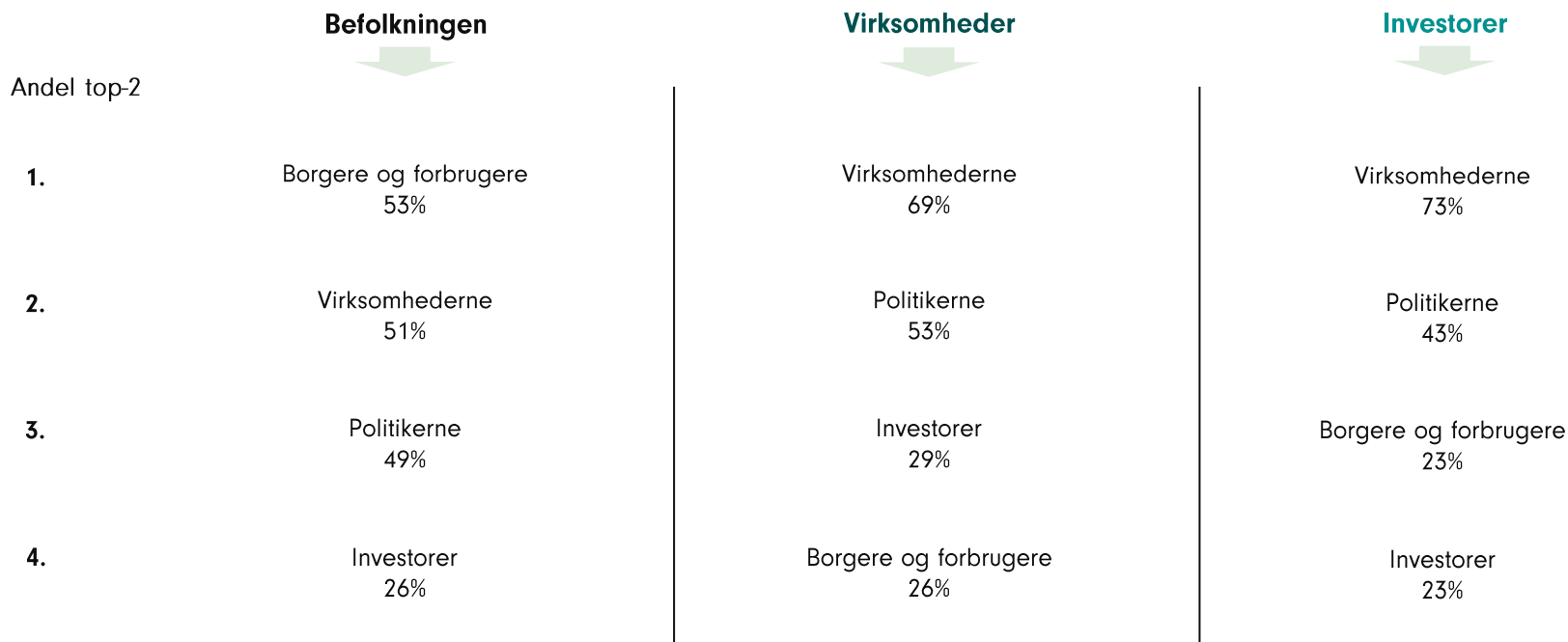
I den offentlige debat diskuteres det ofte, hvem der har ansvaret for at sikre en reduktion af CO₂-udledningen?
 Du bedes nedenfor rangere på en skala fra 1-4, hvem du mener, har det primære ansvar, det sekundære ansvar og så fremdeles

	Befolkningen	Virksomheder	Investorer
Andel primært ansvarlige			
1.	Politikerne 50%	Politikerne 65%	Politikerne 50%
2.	Virksomhederne 32%	Virksomhederne 25%	Virksomhederne 23%
3.	Borgere og forbrugere 13%	Borgere og forbrugere 7%	Borgere og forbrugere 20%
4.	Investorer 6%	Investorer 3%	Investorer 7%

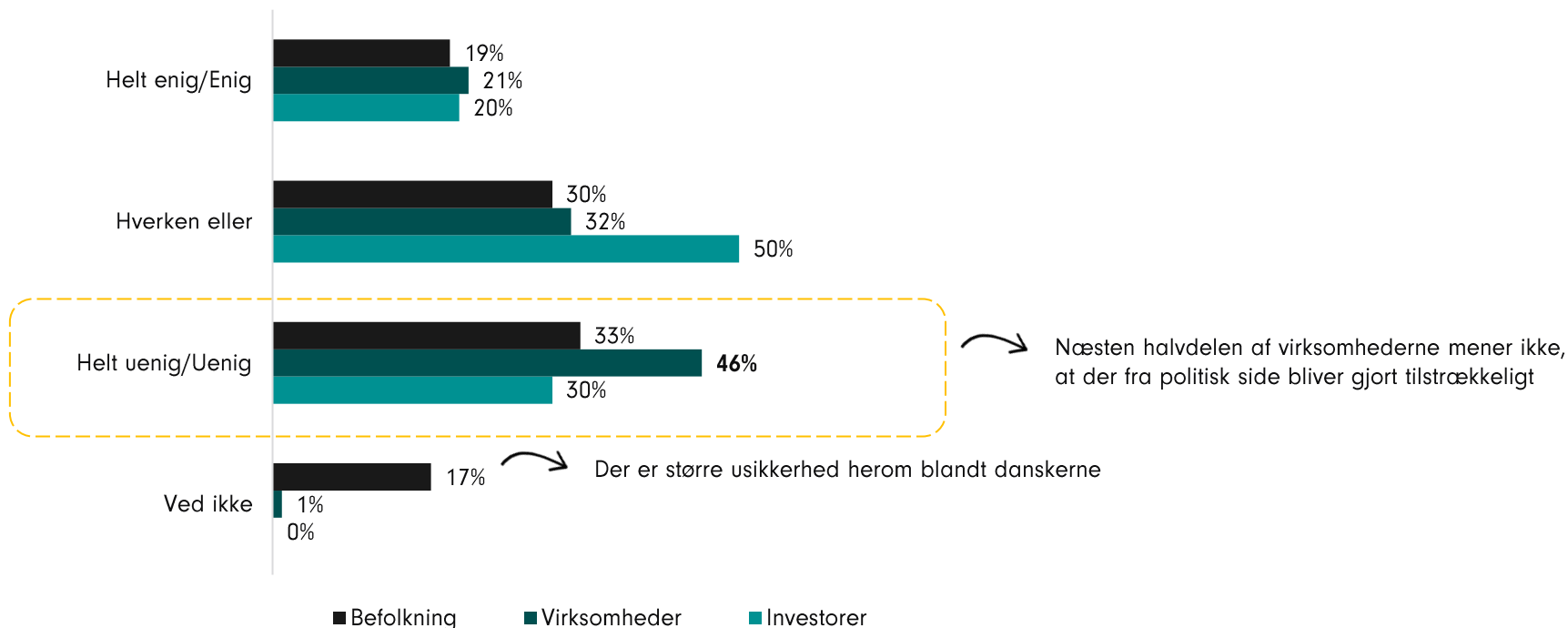
Virksomhederne er samlet set den målgruppe, der i højest grad vurderes at leve op til sit ansvar ift. at understøtte reduktioner i CO₂-udledningen

 I hvilken grad oplever du, at virksomhederne, politikerne, borgere og investorer lever op til ansvaret ift. at understøtte en reduktion af CO₂-udledningen?

En stor andel i alle tre målgrupper, mener ikke, at der fra politisk side bliver gjort tilstrækkeligt for at sikre, at virksomhederne lever op til 70%-ambitionen

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?
 Der bliver fra politisk side gjort tilstrækkeligt for at sikre, at virksomhederne lever op til deres del af ambitionen om 70% CO₂-reduktion i 2030

Hvem har vi spurgt?

SURVEY

Dataindsamlingsmetode

Undersøgelsen er blandt befolkningen gennemført som onlineinterview (CAWI), mens virksomheder og investorer er gennemført som telefoninterview (CATI).

Målgruppe

1. Befolkningen, danskere 18+
2. Økonomiansvarlige i virksomheder, regnskabsklasse C og D
3. Investeringsansvarlige i banker, forsikringselskaber, pensionselskaber eller investeringsforeninger

Vejning

Befolkningsdata er vejet på køn, alder og regioner, så disse er nationalt repræsentative.

Antal gennemførte interviews:

Befolkningen, n = 2022

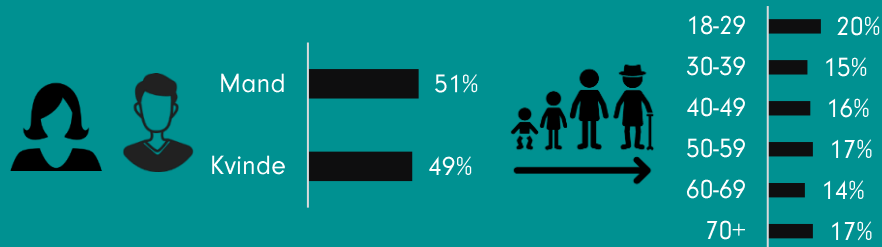
Virksomheder, n = 110

Investorer, n = 30

Feltperiode

Der er gennemført interviews i uge 27, 29, 31, 33 og 35.

Demografi, befolkning

39% offentligt ansatte

61% privatansatte

Vejetabel og frafaldsstatistik

	Uvejet		Vejet	
	Procent	Base	Procent	Base
Køn				
Mand	47,4%	958	49,4%	998
Kvinde	52,6%	1.064	50,6%	1.024
Total	100%	2.022	100%	2.022
Alder				
18-29 år	16,2%	327	20,0%	404
30-39 år	15,5%	314	14,6%	296
40-49 år	16,7%	338	16,5%	333
50-59 år	17,8%	360	17,2%	347
60-69 år	15,1%	306	14,3%	289
70+ år	18,6%	377	17,5%	353
Total	100%	2.022	100%	2.022
Region				
Region Hovedstaden	31,9%	646	31,7%	640
Region Sjælland	13,9%	282	14,5%	292
Region Syddanmark	21,2%	429	21,1%	426
Region Midtjylland	22,6%	456	22,6%	456
Region Nordjylland	10,3%	209	10,3%	207
Total	100%	2.022	100%	2.022

Målingens styrke

Med en stikprøvestørrelse (n) på netto 2022 respondenter, kan det med 95% sandsynlighed fastslås, at det målte er korrekt med en maksimal usikkerhed på +/- 2,18%-point på totaler.

Indsamlingsoversigt

Der er sendt invitationsmail til undersøgelsen ud til 20.280 danskere i panelet.

3490 har påbegyndt undersøgelsen

2022 personer har gennemført undersøgelsen

834 besvarelser er bortfaldet, da respondenterne har afsluttet undervejs.

Kontakt

Anders Lau

*Kommunikationschef - presse og
public affairs*

*Erhvervspolitisk Center, FSR -
danske revisorer*

+45 41 93 31 47

ala@fsr.dk

Mathilde Marker Hansson

*Client Consultant,
Financial Services, Wilke*

+45 61 66 48 89

mmh@wilke.dk

Læs mere på www.fsr.dk

DANSKE
REVISORER

FSR*

w Wilke

